

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. מליח הרי הוא כרותח ... דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר ... כגון
שהיה טהור מליח וטמא תפל ... אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל אסור.....2
- ב. אין הבשר יוצא מידי דמו אלא א"כ מולחו יפה ומדיחו יפה יפה ...
מדיח ומולח ומדיח ... דלא חלליה בי טבחה.....3
- ג. מלח ליה במילחא גללניתא ומנפיץ ליה6
- ד. אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמא אכרכשא ומעייא והדרא דכנתא8
- ה. אין מניחין בשר מליח אלא ע"ג כלי מנוקב.....10
- ו. אלא לא שניא.....13
- ז. השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את
הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם באברים ... לדידיה נמי אסור.....14
- ח. המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה.....14
- ט. בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה
בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה
מותר לבשל ומותר בהנאה.....15
- י. אפילו פרה ורחל במשמע.....15
- יא. גדי לרבות את החלב גדי לרבות את המתה גדי לרבות את השליל
גדי להוציא את הדם גדי להוציא את השליא גדי להוציא את הטמאה בחלב אמו
ולא בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב שחומה.....16
- יב. מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר ומתו בו
כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת.....17
- יג. דכ"ע אין איסור חל על איסור אאכילה דכ"ע לא פליגי דלא לקי כי
פליגי אבשול מ"ד לוקה חד איסורא הוא.....19

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף קיג.

א. מליח הרי הוא כרותח ... דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר ... כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל ... אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל אסור

כבר התבאר במסכת פסחים דף עו. ולעיל דף צז: ודף קיא: שמליח הרי הוא כרותח¹. דעת המחבר שאינו נחשב מליח אלא אם נמלח הבשר במלח הרבה עד שאינו נאכל מחמת מילחו. לפיכך לדעת המחבר אם נמלח הבשר קצת או שנמלח הרבה אלא שלא עבר עדיין זמן מליחה, לא הוי רותח וסגי בהדחה היטב. ולדעת הרמ"א אפילו בנמלח מעט כגון מליחת צלי ונרגש טעם המלח היטב², הר"ז אוסר עד ששים דאין אנו בקיאים והוי כרותח. אבל בהפסד מרובה אין להחמיר.

אם ההיתר מלוח והאיסור תפל, אין מלח הייתר מוציא טעם האיסור ומבליעו בו, ולפיכך לדעת המחבר מותר בהדחה. והרמ"א מצריך קליפה ומתיר בהדחה בהפסד מרוב³.

וכל זה דוקא אם האיסור יבש או לח קצת, אבל איסור צלול, למחבר צריך ההיתר קליפה (בכחוש) ולרמ"א אסור עד ששים.

אם בשר כשר היה מלוח ויבש לגמרי ונפל לחלב או לאיסור צלול, אינו בולע, דביבש לגמרי הוי כלא נמלח כלל ורק צריך להדיחו היטב. אבל אם הצלול מלוח נאסר היבש והש"ך מתיר גם היבש.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד צא ה

² יד יחודה (ס"ק ב')

³ ועיין ש"ך (סימן ע' ס"ק ב) כתב וז"ל כלומר דשם ס"ו פסק הר"ב דיש להחמיר שלא במקו' הפסד מרובה כסברא האחרונה, ובת"ח סוף כלל כ"א פסק לגמרי כסברא הראשונה, וכן דעת מהרש"ל פ', כל הבשר סימן פ' וכ"ד העמ"ז עכ"ל. וכ"כ בכף החיים (ס"ק קכ"ג) שדעת הפוסקים האחרונים כדעת המחבר. וכתב החכ"א (כלל מ"ג סעיף ה') דאפילו בהפסד מועט סגי בקליפה כיון דרוב הראשונים מתירים אפילו בלא קליפה ורק בהדחה לבד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם האיסור וההיתר יבשים לגמרי אפילו מלוחים ונגעו זה בזה, סגי בהדחה.

ב. אין הבשר יוצא מידי דמו אלא א"כ מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ... מדיח ומולח ומדיח ... דלא חלליה בי טבחא

צריך להדיח⁴ הבשר במים⁵ קודם מליחה, י"א⁶ שטעם ההדחה כדי להסיר הדם שבעין מהבשר שלא יעכב מלהוציא הדם שבתוך החתיכה,

ולפיכך י"א⁷ שאם הדיחו הטבח אין צריך להדיחו בבית. ואם אחר שהדיח חתך כל נתח לשנים או לשלושה או שהסיר טלפי הרגלים, לאחר ההדחה, צריך לחזור להדיחם.

⁴ שו"ע ונו"כ ס"א

⁵ הש"ך (ס"ק ל') התיר על פי תוס' במי פירות אבל הרמ"א סעי' ז' משמע שסובר דאסור להדיח הדחה ראשונה במי פירות. וכן כתב הרמ"א בעצמו בתשובה (סימן קל"ב אות י"א) דשאר משקין (חוץ ממים) מטרשיה הבשר ולא מרככים אותו כמו מים.

⁶ המרדכי: (חולין פ"ח סימן תשכ"א) כתב דהדחה ראשונה היא להעביר הלכלוך שעל החתיכה, דאם לא כן המלח נתמלא מהדם שעליו, ושוב אין לו כח להוציא את הדם שבתוך החתיכה. וכן כתב הש"ך (סימן ס"ט ס"ק א') וז"ל והמרדכי כ' הטעם דהדחה ראשונה היא להעביר הלכלוך שעל החתיכה שאל"כ המלח נתמלא ממנו ושוב לא יוציא המלח הדם שבחתיכה.. עכ"ל. ולפי"ז יש תקנה ע"י הדחה ומליחה שנית

⁷ דעת המחבר בדעה זו כמש"כ פמ"ג (בפתיחה להלכות מליחה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL1l7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וי"א⁸ שטעם המליחה כדי שלא יבלע הדם שבעין בתוך הבשר ויאסור אותו⁹, וי"א¹⁰ שטעם כדי שיתרכך הבשר להוציא את הדם שבתוכו¹¹.

ומנהג האשכנזים¹² לשרות את הבשר חצי שעה במים כדי שיתרכך הבשר, ולהדריחו היטב במי השרייה, אבל אם לא שראו רק הדריחו היטב¹³ סגי ליה.

⁸ הסמ"ק (סימן ר"ה), הסמ"ג (לאוין קל"ז דף מ"ח, הובא בהגהות מיימוני, דפוס קושטנטינא, מאכלות אסורות פ"ו ה"י): כתבו וז"ל דבלא הדחה המלח טבעו להבליע בתוך הבשר את הדם שבעין שעליו ואינו מפליטו, וברם בעין לא אמרינן אידי דטריד למיפלט לא בלע עכ"ל. ולפי"ז עבר ומלח בלא הדחה שוב אין תקנה לבשר לאוכלו מבושל. ויש סוברים דיש לו תקנה בצלי. וכן שמתיר לצלי. ויש סוברים דלשיטת הסמ"ג אין תקנה כלל ונאסרה החתיכה אפילו לצלי. וכן כתב התו"ח (כלל ה' דין א') ודייק כן. ולפי"ז צריך ששים נגד הדם שעל פני הבשר. ואין צריך ששים נגד כל החתיכה, דהמליחה כבר פלטה כל דם החתיכה ומעתה יבלע רק הדם שעל פניו. ואם התך את החתיכה באמצע המליחה צריך הדחה שנית. דיש דם על פני הבשר ע"י חיתוך ⁹ הרשב"א (ת"ה בית ג', שער ג' דף ע"ג ע"א) כתב וז"ל דטעם ההדחה כדי שהבשר יהיה לח וידבק בו המלח, וגם הבשר יהא נוח יותר לפלוט את דמו עכ"ל. וכן פירש רבינו יהונתן מלונגיל (עבודת הלויים חולין ק"ג). והיד יהודה (ס"ק א') שלטעם הרשב"א ההדחה היא רק לכתחילה. וכ"כ הפמ"ג (שפ"ד ס"ק א') וצ"ח לתשובת הרשב"א הנ"ל. אבל הרבה פוסקים לא סוברים כן. דלדעת הרשב"א הדחה מעכב בדעבד.

¹⁰ הר"ן (חולין פ"ח דף מ"ב) וכן המרדכי (חולין פ"ח סימן תשכ"א) כתב בשם היש אומרים דטעם הדחה ראשונה הוא כדי לרכך הבשר. והש"ך (סימן ס"ט ס"ק א') כתב וז"ל הטעם כדי שיתרכך הבשר ויצא דמו ע"י מליחה. ר"ן וי"א במרדכי ... עכ"ל. אבל הפמ"ג (פתיחה להל' הלכות מליחה ובשפ"ד ס"ק א') סובר דלפי הר"ן הדחה באה לרכך פני הבשר מבחוץ, אבל לשיטת היש אומרים שבמרדכי הטעם הוא לרכך את כל גוף החתיכה. והתורת הטאת (כלל טו) כתב בשם האו"ז טעם קרוב לר"ן דהוא לרכך הדם שע"ג החתיכה. ולטעמים אלו צריך לשרות את הבשר חצי שעה במים כדי לרכך את הבשר. וכל זה הוא לפי מה שכתב הפמ"ג (פתיחה להל' הלכות מליחה ובשפ"ד ס"ק א'). אבל היד יהודה (ס"ק ו') כתב שגם להי"א שבמרדכי מהני הדחה היטב בלי שרייה. וכן משמע בגר"א (ס"ק ה') שהוא דין מוסכם בגמרא דלחלליה בי טבחיה סגי. ולדעה זו אם הדיח את הבשר מצד אחד, כגון שהניח את הבשר בתוך כלי שחצי מהבשר נשאר חוץ למים כתב הפמ"ג (פתיחה להלכות מליחה) דגם בכך"ג מרכך את הבשר כולו. וכ"ה בפ"ת (ס"ק ה') דבשר שנשרה חציו במים מתרכך כולה.

¹¹ הט"ז (סימן ס"ט, ס"ק א') וז"ל: בב"י מביא ב' טעמים להדחה ראשונה, האחד משום דם שבעין.... טעם ב' משום שיתרכך הבשר... עכ"ל. המשב"ז (ס"ק ז') כתב דסברת הר"ן, היש אומרים במרדכי, המרדכי, והרשב"א דלא חששו שייאסר החתיכה הוא משום דס"ל שלא נחשב דם בעין. ולכן אף שנבלע מ"מ נפלט, דכבולע כך פולטו. והב"ח (ר' סט) כתב שדרך המלח לשאוב הדם ולא להבליעו. והפרישה (סי' ע"ב ס"ק א') כתב שגם על דם בעין אמרי' דכבולע כך פולטו. והב"ח (שם) דחה דבריו.

¹² וכן כתב הרמ"א. וכבר נוהגים רוב הספרדים גם כן לשרות חצי שעה. והוא על פי הבן איש חי (שנה ב' פרשת טהרות אות י') שכתב דאפילו אם מנהג בגדד לא כן, מ"מ לכתחילה צריך לשרותו במים חצי שעה קודם מליחה. וכן סובר הנהר מצרים (דף ע"א:) וכן כתב הכף החיים (אות י"ד-י"ז) דבירושלים תובב"א המנהג כהרמ"א, ויש ספרדים שנוהגים כהמחבר להדיח היטב בלא שהיה. ומנהג תימן הוא לשרות הבשר רבע שעה. ¹³ עיין בש"ך (ס"ק ה', וסקי"ד) וז"ל פירוש וא"צ לחזור ולטרוח ולשרותו אפי' לא נמלח עדיין, אבל בהדחה מועמת לא סגי ליה, וצריך לחזור ולהדירו היטב. אבל אם נמלח אף בהדחה מועמת סגי ליה בדעבד כמ"ש בהג"ה בסעיף ב', אבל המנח"י (כלל מ"ז סק"ג) כתב דבדיעבד הוא דוקא לאחר בישול אבל קודם בישול, כיון דיש תקנה ע"י הדחה או מיפמוף לא מקרי דיעבד.

תרימות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומ"מ לצורך גדול¹⁴ כגון בעש"ק שהזמן קצר או לכבוד האורחים או לחולה מותר לשרות הבשר זמן מועט, וישפשף היטב כמה פעמים¹⁵ ויכול למלחו.

לא ידיח ולא ישרה הבשר במים קרים ביותר.

אם עבר ומלח במים קרים ידיחנו בפושרין וימלחנו שנית. אבל אם כבר בישלו הבשר, יש להתיר בדיעבד¹⁶.

אחר שרייה¹⁷ והדחה ימתין מעט כדי שיטפטפו המים קודם מליחה כדי שלא ימס המלח במים. אבל לא ימתין עד שיתנגב לגמרי.

ואם לא המתין או שהמתין עד שנתנגב לגמרי¹⁸ ידיח שנית לפני המליחה, ואם נתבשל כבר יש להתיר.

אם לא הדיח כלל ומלח הבשר, לדעת המחבר יש להתיר הבשר וידיחנו וימלחנו שנית¹⁹, אבל לדעת רמ"א²⁰ כתב דנוהגין לאסור, אבל בהפסד מרובה וה"ה בערב שבת, יש להתיר ע"י הדחה ומליחה שנית²¹.

¹⁴ הפמ"ג (בפתיחה להלכות מליחה ד"ה ולענין) והחב"א (כלל ל' סעיף ג')

¹⁵ עיין בערוך השלחן (סעיף ט"ו) כתב דצריך לשפשף היטב הבשר בידים במקומות שיש דם וגם בחלל העופות ובמקום השחיטה. ולא סגי בהדחה בלבד, ואפילו שריה לבר לא סגי, ואחר כך ידיחוהו במים נקיים

¹⁶ כדעת הד"ת (סק"ג) והמנ"י (בשו"ת סימן י"ד), אע"ג דבחיודי רע"א (ד"ה הטעם) כתב דצ"ע לדינא.

¹⁷ שערי דורא (סימן ט"ו ס"ק א' ובשערי מהרא"י שער א') וגם הנהגת אשירי (חולין פ"ח סימן מ"ג). וכן כתב או"ח (כלל א' דין ה'). וסיים האו"ח דכל דין זה הוא לכתחילה אבל בדיעבד מותר. והמנח"י (כלל ט"ו ס"ק ג') דייק מלשון האו"ח "מותר בכל זה" שהכונה גם על הרישא דהיינו שצריך להמתין מעט שיטפטפו המים קודם שימלחנו. דגם זה מותר בדיעבד אם לא ימתין. אבל הכנפי יונה, ויד יהודה (ס"ק ח) מסתפקים ונוטים לאסור גם בדיעבד אם לא ימתין מעט שיטפטפו המים קודם שימלחנו.

¹⁸ כתב הפמ"ג (מש"ז ס"ק ד') דבדיעבד אם נתייבש מאד אחר הדחה, יש להתיר וכ"כ החו"ד (ס"ק ו), וזאת אפילו בלא הפסד מרובה. וכן הוא בכף החיים (ס"ק כ"ג) בשם זב"צ (ס"ק י"ד). אבל החו"ד (חיודי ש"ק ו') כתב דביבש לגמרי אפשר דאסור אפילו בדיעבד. וכן סובר להחמיר הבית יצחק (חלק א' עמודי זהב ס"ק י"ב), והכנפי יונה (ד"ה כתב האו"ח), והחמודי דניאל (סימן מ"ב), והיד יהודה (פ. ארוך ס"ק ח').

¹⁹ שו"ע שם ב דס"ל כהמרדכי: (חולין פ"ח סימן תשכ"א) כתב דהדחה ראשונה היא להעביר הלכלוך שעל החתיכה, דאם לא כן המלח נתמלא מהדם שעליו. פמ"ג (בפתיחה להלכות מליחה)

²⁰ דחושש לשיטת סמ"ג וסמ"ק

²¹ והפמ"ג (שפ"ד ס"ק א'-ג', מש"ז ס"ק י) כתב דעיקר טעם הרמ"א הוי כהמרדכי. כמחבר והרמ"א שהצריך שריה הוא משום דלכתחילה חושש לשיטת היש אומרים שבמרדכי. שהרמ"א חושש לכתחילה לכל השיטות. והש"ך (ס"ק ג') כתב וז"ל... אבל לדידן דקי"ל דטעם הדחה הוא משום דם וכדלקמן סעיף ב', צריך הדחה אף בדיעבד עכ"ל. וכן סוברים החכמ"א (כלל לב סעיף א'-ב), והבינת אדם (סי' כז) דהעיקר משום דם על פני הבשר אלא שבלא הפס"מ חוששים לשיטות שאותו דם נחשב דם בעין, ובהפס"מ נחשב כדם פליטה. בהנהגות הרע"א כתב דהרמ"א סובר ששום טעם אינו עיקר לדינא וחשש לג' הטעמים דהיינו ר"ן, מרדכי, וסמ"ק. וכל שיטה ושיטה הם בגדר ספק. ואם כן אם לשנים מהשיטות מותר היקל הרמ"א דהרי יש שנים נגד אחד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם הודח²² מעט כדי להסיר דם בעין שעל פני הבשר ונמלח מותר בדיעבד, והיינו אם נתבשל כבר, וזאת אפילו בלא הפסד מרובה.

אם עשו מליחה בלא הדחה כלל אלא שידעינן שיש ששים בחתיכה נגד הדם שעל פניו, מותר בדיעבד משום דנתבטל הדם בבישול²³.

אם נמלחה²⁴ חתיכה בלא הדחה עם שאר החתיכות, החתיכה עצמה נאסרה אבל שאר החתיכות מותרות.

ג. מלח ליה במילחא גללניתא ומנפיץ ליה

ימלח הבשר במלח בינוני²⁵. לא גס ביותר כדי שלא יפול מהבשר, ולא במלח דק כקמח שנבלע בבשר²⁶.

אם אין לו²⁷ רק מלח אלא כקמח, מותר בדיעבד למלח בו, וצריך²⁸ ליתן על הבשר מלח בריוח כדי שלא ימות.

אם אין לו אלא מלח גס ביותר²⁹, שיהדקו עד שיהיה בינוני. ואם א"א, מותר למלוח במלח גס ביותר בדיעבד.

אם מלח כבר במלח דק כקמח או גס ביותר³⁰, אין צריך לחזור ולמלחו שנית³¹.

יפזר מלח על הבשר מכל צדדיו שלא ישאר מקום בלי מלח.

כמות המלח היא שלא יהא נאכל מחמת מלחו.

²² הרמ"א סימן ע"ו סעיף ב'

²³ אלא דזה אינו דעת הפמ"ג והש"ך שסוברים דעיקר הפסק של המחבר הוא כהמרדכי, והיינו דבלא הדחה אין המלח מוציא את הדם שבתוך הבשר, ואם כן לפי שיטתם בעינן ששים נגד כל חתיכת הבשר ולא סגי בששים נגד הדם שעל פני הבשר.

²⁴ החב"א (כלל ל"ב סעיף א')

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁶ ש"ך יז יח

²⁷ רמ"א שם

²⁸ חמודי דניאל (סימן י')

²⁹ ש"ך שם ושפ"ד שם

³⁰ הד"ת (ס"ק ע"ג) כתב דמלח שנתלחלח, אסור למלוח בו עד שיתבשל. מלח שנצלח, או נתבשל ונצטנן: דעת השו"ת מור ואהלות (אוהל ים המלח סימן ז') דמלח שנשרף באש אין למלוח בו, כי על ידי הליבון נחלש כח המליחה, אבל הכנף רננה (חלק א' סימן ל"ז) מתיר. וכן הד"ת (ס"ק ע"ד) ועוד והרבה פוסקים מתירים למלחו בו.

³¹ והפמ"ג (שפ"ד ס"ק י"ז) כתב דזאת אפילו היכא שיש לו עכשיו מלח בינוני.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אחר ששהה הבשר³² שיעור מליחה, צריך להעביר המלח, כי הוא מלא דם. וגם צריך להסיר את הדם שעל הבשר, ולכך לכתחילה ינפץ הבשר או³³ ישטפנו כשעודו בידו³⁴, ואח"כ יכניס הבשר בתוך כלי מלא מים³⁵, וצריך להיזהר שהמים יכסו את הבשר, דזה הוי כהדחה ג' פעמים ואח"כ ידיח שנית בכלי נקי ומים נקיים. ואם עם כל זה עדיין אין המים זכים ישטוף עד שיהיו לגמרי זכים.

או ישים המים תוך הכלי ואחר כך יניח בו הבשר וידיחנו ג' פעמים, והכי נהוג.

ולכתחילה יתן מים הרבה בהדחה ראשונה, כדי שיבטל כח המלח שבציר (ד"ט). מותר להדיח הבשר במי פירות ואין צריך מים

בדיעבד אפילו הודח רק פעם אחת ונתבשל כך, הר"ז מותר.

ניפויין לבד³⁶, לא מהני אפילו בדיעבד.

אם לא ניפץ³⁷ או לא שטף את הבשר מהמלח והכניס החתיכה בכלי עם מים אפילו במים מועטים מותר, דאמרינן דהמים שבכלי מבטלים כח המלח.

ואם לא היה מים כלל והניח את הבשר שם בלא ניפויין, המחבר מתיר בדיעבד כיון שיצא הדם מהבשר אחרי שיעור מליחה. אבל הרמ"א אוסר כדי קליפה. וכן הכלי נאסר³⁸.

אבל אם הכניס מים תיכף, קודם שנראה ציר בכלי מותר³⁹.

³² שו"ע ונו"כ שם ז

³³ למ"ז יז בעי' שניהם ניפויין ושטיפה

³⁴ ש"ך שם כח שהמחבר סובר שדי בהדחה ב' פעמים. והניפויין הראשון לא הוי מטעם הדחה אלא מטעם דלא יהא נבלע הדם בבשר כשמניחו בכלי עם המלח. ואם כן אם שוטף כל זמן באויר אין צריך ניפויין ודי בב' פעמים

³⁵ רמ"א שם

³⁶ אע"פ שהר"ן ורבנו גרשום סוברים דסגי בכך, מ"מ כתב הפמ"ג (שפ"ד, ס"ק כ"ט) כתב לאסור, והחכ"א (כלל ל' סעיף י') חידש דאפילו אם יחתוך הבשר מכל צדדיו ואעפ"כ לא מהני, דבעינן דוקא הדחה.

³⁷ שו"ע ונו"כ שם ח

³⁸ רמ"א שם כ

³⁹ והש"ך (ס"ק ל"ב) כתב וז"ל כ' באו"ה כלל י' דין י"ט דאפי' נמצא קצת מוהל תוך הקערה שרי בזמן מועט כו' ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם עשו ההדחה בכלי שנאסר או בקערה חולבת, אם היה קצת מים בכלי, המים מבטלים את כח המלח. ואפילו אם הכלי מלוכלך בממשות האיסור או החלב, הר"ז מותר.

אחר שנמלחה החתיכה ושהתה שיעור מליחה, אם חתך את החתיכה וקודם לכן עשה הדחה אחרונה, אין צריך לחזור ולמלוח דכבר יצא כל דמה. ואם חתך טרם הדחה אחרונה סגי בהדחת המקום שחתך.

אם חתך תוך שיעור מליחה, חייב להדיח ולמלוח מקום החיתוך. ואם לא עשה כן, הוי דין החתיכה כבשר שנמלח רק מצד אחד.

ד. אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמא אכרכשא ומעייא והדרא דכנתא

אין מחזיקין⁴⁰ דם בבני מעיים⁴¹ לפיכך אם בשלם בקדרה בלא מליחה, מותר, אלא אם כן אסמיק. וכ"ש אם נמלחו בכלי שאינו מנוקב, דמותרים⁴².

ואם נתאדם הוי כשאר בשר שצריך למולחם ואסור אפילו בדיעבד.

לכתחילה⁴³ צריכים להדיחם ולמולחם בכלי מנוקב כשאר בשר, ואם בישל בני מעיים שלא נתאדמו בקדירה בלא מליחה והדחה, הר"ז מותר.

בני מעיים הם: הכרס ונכלל בה המסס⁴⁴ ובית הכוסות והקיבה⁴⁵ והדקים שנקרשו הדרא דכנתא שסובבים את הכנתא. אבל הכנתא עצמה יש בה

⁴⁰ שו"ע ונו"כ עה א

⁴¹ ר"ת הובא בר"ן חולין פ"ח דף מב: ובב"י ס' ע"ה סובר דאין דם כלל בבני מעיים. הרמב"ן כאן סובר דאמנם מסתמא דלא מחזיקין בהם דם, והיינו דיש חזקה שאין שם דם, אבל אם אסמיק, חיישינן וצריך מליחה. הר"ן דף מב: סובר דיש קצת דם אלא שאותו דם מועט אינו פורש מהם אפילו ע"י בישול. והו"ל כדם האיברים שלא פירש ומותר. הכרית ופליתי ס"ק ז ביאר בתוס' וברא"ש דהוא ספק אם יש שם דם, ורק משום דדם שבישלו או מלחו הוי איסור דרבנן, הקילו בו.

⁴² רמ"א שם

⁴³ רמ"א שם

⁴⁴ היד יהודה (פיה"ק ס"ק ב') כתב שהם (דהיינו הרחם) הוא דבר פשוט שמוחזק בו הרבה דם כמו לב וריאה וכבד וטחול וכליות.

⁴⁵ השולחן גבוה (ס"ק ז') והכרית (ס"ק א') סוברים שגם קיבה דינה כמו הכרס ולא הוי בכלל בני מעיים, לראשונים הסוברים שכרס לא הוי בכלל בני מעיים. וכן סובר הבית לחם יהודה (ס"ק א') והגהת מהרש"ק, והד"ת (ס"ק י"ד) והקפ החיים (ס"ק י"א).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ד. החלחולת דהיינו הכרכשתא דהיינו המעי הדבוק בפי הטבעת. וי"א⁴⁶ דהכרס והמסס ובית הכוסות, לא הוו בכלל בני מעיים, וס"ל שיש בהם דם והוי כשאר בשר ואסור אפילו בדיעבד. וכן פסקו הפוסקים האשכנזים⁴⁷ וגם חלק מהפוסקים הספרדים.

הקיבה היא בכלל הבני מעיים וגם הרמ"א מודה בזה. אבל יש סוברים שגם קיבה דינה כמו כרס ולא הוי בכלל בני מעיים, לפי הראשונים שכרס לא הוי בכלל בני מעיים.

וכל זה בבני מעיים עצמם אבל השומן שעליהם יש בו דם ודינו כשאר בשר⁴⁸.

כשמולחין החלחולת או שאר מעיים, אין מולחים אלא בצד החיצון ששם השומן דבוק וא"צ להסיר השומן כדי למולחה מב' צדדים, דמאחר שאינו מוחזק כ"כ בדם, אין לדמותו לבשר אחר שנמלח מצד א'. ומי שמחמיר להסירם כדי למולחם מב' צדדים, תבוא עליו ברכה.

אם מלח החלחולת או מעיים בצד פנימי ולא מצד החיצון במקום שהשומן דבוק בה, הוי כלא נמלח כלל⁴⁹. ולכן אם לא בישל, יחזור וימלחנו מבחוץ, ואין בזה כלום⁵⁰.

⁴⁶ הרמ"א שם

⁴⁷ המהרש"ל (באו"ש סימן א' ס"ק י'), וביש"ש (חולין פ"ח סימן צ"ה), והפמ"ג (מש"ז ס"ק א'), והמ"ז (ס"ק א'), והחב"א (כלל ל"ד סעיף כ'), והערוך השולחן (סעיף ב') פסקו כהרמ"א שהכרס לא הוי בכלל בני מעיים ובעיני מליחה. וכן כתב הש"ך (ס"ק ו') וז"ל ואפי' בדיעבד כו': וכ"פ מהרש"ל באו"ש ובספרו פכ"ה סי' צ"ה, וכ"כ הב"ח דלא כהעמ"ז שלא הביא אלא דברי המחבר. והשולחן גבוה (ס"ק ז') כתב וז"ל אע"ג שקבלנו הוראותיו של רבינו המחבר, וא"כ היה לנו להתיר אם בישל בדיעבד הכרס והקיבה ובית הכוסות, מ"מ מי יקל ראשו נגד הראשונים שאוסרים. ולכן יש לאסור אפילו בדיעבד עכ"ל. וכן פסקו גדולי הספרדים, הפר"ח (ס"ק ו') והכנה"ג (ס"ק ד'), והלחם הפנים (ס"ק ה'), והמחזיק ברכה (ס"ק ז'), והערוך השולחן (ס"ק ג') והבית לחם יהודה (ס"ק ד'). והוב"צ (ס"ק ז') מתיר בהפסד מרובה על סמך דברי החב"א (כלל ל"ד סעיף כ'). אבל ביביע אומר (חלק א' סימן ג' אותיות א'-ה') כתב דבדיעבד אפילו בהפסד מועט יש להקל כהמחבר. וכן פסק בילקוט יוסף (סימן ע"ה סעיף ה').

⁴⁸ הרא"ש (חולין פ"ח סימן מ"ח) וכן כתב המגיד משנה (מ"א פ"ו הלכה ט"ו) בשם הרשב"א (חולין דף קיג. ד"ה אין, וגם בת"ה הארוך בית ג' שער ג' דף ע"ה, ובקצר דף עד.) וכ"כ הר"ן (חולין פ"ח דף מב:) בשם התוס' וכן פסק במחבר

⁴⁹ רמ"א שם. הט"ז (ס"ק ד'), והפמ"ג (מש"ז ס"ק ד') כתבו שאם מולחים מצד פנים, לא מועיל לשומן שבצד החיצון, משום שאין שם דם וא"כ אין הדם שבשומן נגרר אחר המלח שבצד הפנימי, ולכן הוי כלא נמלח כלל. והערוך השולחן (סעיף י"א) כתב טעם אחר דהוא משום שמליחה מצד הפנימי לא הני משום שבני מעיים מצד הפנימי הם חלקים מאד שאין שם שום נקב. ולא דמי למליחת עצמות שיש בהם נקבים דקים, שמשם המלח שואב את הדם שבמות, משא"כ בני מעיים שהם חלקים מאד.

⁵⁰ והש"ך (ס"ק י"א) כתב וז"ל... דהכא אפי' לאחר י"ב שעות שרי לחזור ולמלחו משא"כ גבי בשר לעיל (סימן ס"ט ס"ד). וכן אפי' לאחר מע"ל להי"א בס"ס ע' דפליטת ציר היא מע"ל וק"ל עכ"ל. וכן כתב הפר"ח (ס"ק ו').

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם כבר נתבשל ולא מלח צד החיצון מצד השומן אלא רק צד הפנימי, אם יש בתבשיל ששים נגד השומן והגידין הכל מותר, ואף השומן עצמו⁵¹.

אם אין ששים נגד השומן הכל נאסר.

י"א⁵² שבשאר מעיים חוץ מהחלחולת, ג"כ נאסר במלח מצד פנים ולא מלח בחוץ במקום השומן. ובהפסד מרובה יש להקל. ולבני ספרד יש להתיר אפילו בהפסד מועט⁵³.

עוף אין לו כרס וגם אין לו המסס ובית הכוסות, ובמקומם יש קורקבן⁵⁴ וזפק⁵⁵, ושניהם מוחזקים שיש בהם דם, ודינם כשאר בשר. ואם יש עוד ספק וגם הפסד מרובה יש להקל⁵⁶.

ה. אין מניחין בשר מליח אלא ע"ג כלי מנוקב

⁵¹ וכן כתב הש"ך (ס"ק ח') וז"ל... ואע"ג דבשר שנתבשל בלא מליחה נהנינן לאסור אותה חתיכה אף בדאיכא ששים כדלעיל סי' ס"ט סי"א, מ"מ הכא השומן נמס בקדרה ואינו ניכר ובטל, והרמ"א כאן לא מחמיר באיסור דבוק, והש"ך כתב (ס"ק ח') וז"ל... ולא בעינן ששי' נגד כל החלחולת לפי שהאיסור דבוק בה ונעשית נבילה, אלא ודאי כיון דעינינו רואות דלית בהו דם למראית העין ובודאי הוא מעט מזער, ראוי להקל בזה כיון דאיסור דבוק בלא"ה חומרא הוא. וכן כתב מהרש"ל (פרק כ"ה סי' נ"ו בה"ג) ע"ש.

⁵² החמודי דניאל (סימן נ')

⁵³ והפר"ח (ס"ק ח')

⁵⁴ מ"ז ש"ך א' וז"ל... ונ"ל דאף הרא"ש והטור מודים דבקורקבן מחזיקין דם שהרי עינינו רואות דיש דם הרבה בקורקבן, ועוד דהא ס"ל בסי' (מ"ט) [נ'] דקורקבן לא הוי בכלל בני מעיים שהוזכר בש"ס ע"ש... עכ"ל. ובגליון מהרש"א כתב שאם יש עוד ספק, מתירים מכת ספק ספיקא, ספק אם נמלח או לא, ואם תאמר שלא נמלח שמא הלכה כהדרישה שאין מחזיקין דם בקורקבן. וכן סוברים הבית הילל (ס"ק א'), והלחם הפנים (ס"ק א'), והכרית (ס"ק א'), והכף החיים (ס"ק ב'). אולם הפמ"ג (מש"ז ס"ק א') סובר שאין להתיר ע"י ס"ס, דהדרישה הוי דעת יחיד ואין להקל כלל. וכן סוברים המחזיק ברכה (ס"ק ג'), והערוך השולחן (סעיף ג'), והו"צ (ס"ק ב').

⁵⁵ הפמ"ג (מש"ז ס"ק א') כתב שמחזיקין בו דם. וכן כתבו הבית יצחק (ס"ק ג'), והו"צ (ס"ק י') והכף החיים (ס"ק ג'). והיד יהודה (פי' ארוך ס"ק כ' ובקצר ס"ק א') כתב שאפילו לדעת המחבר שכרס הוי בכלל בני מעיים, זפק אינו בכלל בני מעיים. אבל הכנסת יחזקאל (סימן כ"ז) סובר שאין מחזיקין דם בזפק. והחכ"א (כלל ל"ד סעיף כ"א) כתב שעוף שלא הסירו ממנו הזפק ולא נפתח הזפק ונמלח, צריך רק לזרוק הזפק אבל העוף מותר, שעור הזפק עומד במקום קליפה. ואם נתבשל כך ואין ששים נגד הזפק הכל נאסר

⁵⁶ הבית הלל (ס"ק א')

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אין מולחין⁵⁷ את הבשר להוציא דמן אלא בכלי מנוקב⁵⁸. וגם בכלי מנוקב צריך להזהר שלא יעמיד על הקרקע או על מקום שיסתם הנקבים⁵⁹.

אם נמלח על דף חלק עד שאם ישפך עלו מים יצאו מיד מותר, אלא שטוב שיעשה גם בכזה אופן ע"י שיניח איזה דבר תחת ראש אחד של הדף שיהיה מדרון⁶⁰.

וכן מותר למלוח על קשין וקסמין⁶¹.

גם בכלי⁶² מנוקב טוב להחמיר לשים קשין או קסמין כדי לעכב דהבשר עצמה יעכוב את הדם. ובריעבד אין להחמיר בזה.

אם מלח בכלי⁶³ שאינו מנוקב ונמלח עד שאינו נאכל מחמת מליחו ושהה בשיעור שיתנו מים על האש ויתחיל להרתיה, כל מה שבתוך הציר וגם כדי

⁵⁷ שו"ע ונו"כ ס"ט ז

⁵⁸ ברש"י כתב הטעם לפי שהדם היוצא נשאר בכלי וחוזר ונבלע בבשר. וכן כתב האו"ה (כלל י') תדע דאפילו מלחו כראוי צריך לכלי מנוקב, שיצא הדם ראשון ראשון, ואם מלח בכלי שאינו מנוקב הבשר אסור שהדם אין לו ריוח לפלוט וחוזר ובולע עכ"ל. וכן כתבו הרשב"א (חולין דף קי"ג, ד"ה ולענין) בשם הרב אלברצלונג. וכן כתב בתורת הבית (הארוך והקצר בית ג', שער ג', דף ע"ה) דהבשר נאסר אפילו לצלי. וכ"כ הרא"ש (פרק ח', אות מט). אולם הב"י (שם) כתב וז"ל... ומעמא משום דהוי כבוש וכבוש הרי הוא כמבושל, ובלוע מחמת בישול אינו יוצא ע"י האש. וכן דקדק הרשב"א שם (בחי') מדברי ספר התרומה (סי' סט). וכ"כ הרא"ש עוד בפני"ה (סי' יג) גבי מוליאתא.

⁵⁹ רמ"א שם

⁶⁰ ודף חלק ברהטני, שמים זבין ממנו, אין צריך להניחו במדרון. אבל אם אינו חלק ברהטני, צריך להניחו במדרון שיצאו המים ממנו. רמ"א שם

⁶¹ ובשו"ת גבול יהודה (חלק יו"ד, סימן י"ז) כתב דמותר למלוח במחצלת דהוי כלי מנוקב. והצ"צ (ס"ק קע"ה) כתב דאם מלח על גבי חול דק, בדיעבד שרי.

⁶² רמ"א שם

⁶³ שו"ע ונו"כ שם יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

קליפה מעל הציר נאסר⁶⁴ בין לבישול בין לצלי והשאר י"א⁶⁵ שמותר⁶⁶. וי"א⁶⁷ שאסורה כל החתיכה ואפילו מה שבחוץ לציר⁶⁸, ואפילו בהפסד מרובה אין להתיר.

ואם לא⁶⁹ עבר זמן שיתנו מים על האש ויתחיל להרתיח, י"א שמותר למלוח כדין אחרי הדחה. וגם אם אין הרבה מלח על הבשר עד שנאכל מחמת מילחו מותר למלוח שוב אפילו אם שהה זמן רב בתוך כלי מנוקב. וי"א⁷⁰ שאפילו אם מלח רק מעט כדרך שמולחין לצלי ואפילו לא שהה שיעור מלוח אלא רק מעט זמן עד שנראה ציר בכלי הכל נאסר⁷¹, אבל אם אין ציר כלל בתוך הכלי אין לאסור.

שאר⁷² החתיכות הנמלחים עם החתיכה שנאסרה והם עליה באופן שהתחתונה לא מעכבת העליונה מלפלוט דמה. לגבי העליונה הוי ככלי מנוקב אפילו אם כל החתיכות הוי בכלי אינו מנוקב⁷³.

בשר שלא נמלח⁷⁴ כלל שנפל לציר ולא שהה שיעורומליחה אפילו בכלי דאינו מנוקב מותר. דאין בציר כח לגרום שהדם יפרוש ממקום למקום.

⁶⁴ הש"ך (ס"ק ע"ד) וז"ל: שלא יצא דמה ממנה לפי שהמקום דחוק כיון שאין הכלי מנוקב ואע"פ שדם האברים שלא פירש מותר, היינו דוקא שלא פירש כלל ממקומו אבל פירש ממקום למקום לא, כגון הכא דכיון שמלח מיד הדם פירש ויצא ממקום למקום ואינו יוצא לגמרי עכ"ל. וכן כתב הט"ז (ס"ק מ"ד) וז"ל דהאיסור משום דם שבתוכו שפירש ממקום למקום ולא היה לו מקום לצאת ושוב אינו יוצא אפילו ע"י צלייה

⁶⁵ המחבר שם כשעת הרא"ש והרשב"א גם אם חלק החתיכה שבתוך הציר הוי שומן דינו דמה שבחוץ לציר למחבר מותר דאפילו שהשמן מפעפע ועולה מעל הציר ע"י המלח מ"מ קמ"ל שאין הנאסר דהיינו השומן יכול לאסור אלא במקום שהאיסור בעצמו דהיינו הדם יכול להגיע שם, ודם לא מפעפע למעלה. וכן כתבו הפ"ח (ס"ק ס"ב) והלחם הפנים (ס"ק פ"ח).

⁶⁶ אם יש ספק איזה חלק מהחתיכה היה בציר יש לאסור כל החתיכה. אבל אם ברור שלא היה רוב החתיכה בציר, אם כן רוב החתיכה מותרת. וכן כתבו הפלית (ס"ק ב) והו"צ (ס"ק קצ"ח) רמ"א שם

⁶⁸ ר' פרץ (סמ"ק סימן ר"ד, בהגה ס"ק ב), והמרדכי (חולין פ"ח, סימן תשכ"ד) וכתב שכן עשה רבינו יעקב (תוס' פסחים עד. ד"ה כבולעו) מעשה

⁶⁹ דעת המחבר שם

⁷⁰ דעת הרמ"א שם

⁷¹ הקשה הש"ך (ס"ק ע"ד) וז"ל... ואע"ג דבשובר מפרקתה של בהמה שאסור נמי לאכול ממנה באומצא משום שהדם פירש ממקום למקום ואפ"ה שרי ע"י מליחה וצליה כמו שנתבאר לעיל סי' ס"ו... תירץ הש"ך (שם) וז"ל... דהבא כיון שפירש ע"י מליחה גרע טפי. אי נמי כיון שנמלח בכלי שאינו מנוקב הוי כבוש וכבוש הרי הוא כמבושל דלא מהני ליה מליחה וצלייה אה"כ

⁷² רמ"א שם

⁷³ והט"ז (ס"ק מ"ה) כתב דבכה"ג אפילו קליפה לא צריך.

⁷⁴ וכן כתב החו"ד (סימן ע' חידושים ס"ק כ"מ).

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

י"א⁷⁵ אם מלח בכלי שאינו מנוקב ושלל שזה רק זמן מועט עד שנראה ציר בכלי נאסרה הכלי. והוא אפילו במליחה מועטת כמלחה לצלי. וי"א⁷⁶ אם נמלח קצת כמליחה לצלי לא נאסרה הכלי.

כלי שנאסרה אסור להשתמש בו רותח, בין יבש ובין לח אפילו אם הכלי אינו בן יומו אסור לכתחילה.

ו. אלא לא שנא

מותר למלוח הרבה חתיכות ביחד, בהמה ועוף, אפילו אם לא הניחו את כל החתיכות בשעה אחת בתוך הכלי. אע"פ שהתחתונה גומרת פליטתה קודם לעליונה, לא אמרינן שחוזרת ובולעת מדם העליונה, לפי⁷⁷ שהוא שוהה הרבה לפלוט ציר וכל זמן שפולטת צירה אינה בולעת⁷⁸. ואפילו מתקבץ הרבה ציר ועומד בגומא שבין החתיכות, מותר. ומכל מקום נוהגין להחמיר⁷⁹ לכתחילה שכל חתיכה שיש לה בית קיבול, כגון דופן שלימה, מהפכין אותה שיזוב הדם, אבל בדיעבד אין לחוש.

לכתחילה⁸⁰ אסור להניח בשר למליחה על גבי חתיכה הראשונה שכבר שהתה שיעור מליחה.

⁷⁵ לפי הרמ"א

⁷⁶ המחבר

⁷⁷ ה' סברות הוזכרו בראשונים סברת ר"ת שדם משרק שריק כמו בצלי ולא נכנס כלל בחתיכות. שיטת היש מפרשים דכל זמן שפולטת ציר פולטת ג"כ כל הדם שבלעה מהחתיכות העליונות. שיטת הר"י מאורליינ"ש דכיון שהחתיכה התחילה לפלוט את דם של עצמה דהיינו בשיעור מיל, ממשיכה היא לפלוט את מה שבלעה מהחתיכות העליונות אף לאחר שסיימה לפלוט את פליטת דמה כיון שלא נסתמו נקבי הפליטה. וכן לעולם כל זמן שפולטת דם, פולטת גם הדם שבלעה. והיינו דאם אין הפרש של י"ח דקות בין מליחת כל חתיכה וחתיכה לעולם פולטת הדם שבלעה. וכן פירש הפמ"ג (מש"ז סק"א) שיטת התוס' דכל זמן שטרודה לפלוט ציר לא בלעה כלל מהעליונה דהיינו אידי דטריד לפלוט לא בלעה. שיטת הרשב"ם דסובר כיון דדם האיברים דרבנן, אחרי מליחה או בישול אין להטריח יותר מדאי, כיון שעשה כתיקון חכמים למלוח.

⁷⁸ דעיקר הטעם הוא אידי דטריד לפלוט לא בולע. וזאת אפילו בציר, דפליטת ציר הוי זמן רב אחרי שנגמר פליטת דם.

⁷⁹ רמ"א שם

⁸⁰ חב"א (כלל ל"ב סעיף כ"א)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ז. השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם באברים ... לדידיה נמי אסור

השובר מפרקתה⁸¹ של בהמה, אסור לאכול מבשרה חי אא"כ מולחו יפה. וע"י מליחה מותר אפילו לקדרה, ולצלי מותר אפילו בלא מליחה. ונהגו להחמיר⁸² לחתכו ולמולחו אף בצלי⁸³. וה"ה אם חותך בשר מבית השחיטה קודם שתצא נפשה י"א⁸⁴ שיש לזוהר לכתחילה לשבור מפרקת הבהמה או לתחוב סכין בלבה כדי לקרב מיתתה משום שמבליע דם באברים.

ח. המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה

כבר התבאר לעיל דף קג: שבשר חיה ועוף⁸⁵, אפילו בחלב טהורה, וכן חלב חיה⁸⁶ בבשר בהמה טהורה מותר⁸⁷ בבישול, ובהנאה, ואף באכילה אינו אסור, אלא מדרבנן.

⁸¹ שו"ע ונו"ב סז ג

⁸² רמ"א שם

⁸³ וס"ל להר"ב דחתיכה ומליחה מהני מיהא לכ"ע אפי' לקדרה, דלא גרע מנצרר הדם מחמת מכה דבסעיף ד', וכ"כ הרמב"ם פ"ו מהמ"א דין ט' השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי הדם נבלע באברים ואסור לאכול מבשרה חי, אלא כיצד יעשה יחתוך החתיכה וימלח יפה ואחר כך יבשל או יצלה עכ"ל. וכתב הב"ח דהכי נקטינן ולא כהעט"ז שהבין דלחומרא בעלמא נהגו כן. אולם הפר"ח (ס"ק ז' והב"ח סוף ס"ה) חולק על הש"ך וס"ל דלשיטת רש"י אין תקנה כלל אף ע"י חתיכה ומליחה, ולפי זה הרמ"א סובר כהמחבר דעיקר הגרסא הוי כהרי"ף והרא"ש ורק כתב דלכתחילה יש לחוש לדעת רש"י. וכ"כ החכמ"א (כמ"ח). וכל זה לקדירה אבל לצלי הב"ח (סימן סט) סובר דמהני חתיכה ומליחה. והפר"ח (סוף סעיף ה) והפר"ח (שם) חולקים גם בצלי.

⁸⁴ (בנימין זאב וב"י בשם שבולי לקט).

⁸⁵ שו"ע ונו"ב פח ג

⁸⁶ פ"ת ס"ק ז' ערוה"ש ס"ק ט"ו

⁸⁷ ודעת הב"ח סי' פ"ז ויש"ש חולין פ"ח סי' ק' דחיה ועוף אסורים מן התורה ואף לאוסרים רק מרבנן עכ"פ הבישול אסור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ט. בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה

אינו נוהג⁸⁸ לאו של בשר בחלב אלא בבשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, אבל בשר טהורה בחלב טמאה, או בשר טמאה בחלב טהורה, מותרים יחדיו בבישול ובהנאה.

יש אומרים⁸⁹ שאף על פי שאין בישולו אסור, לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים, מכל מקום מפני מראית העין אסור לכתחילה לבשלו ובמקום⁹⁰ שאין לחוש למראית העין, כגון שמבשל לרפואה, אפילו שאין סכנה בדבר, וכיוצא בו, מותר. ויש אומרים⁹¹ שאף משום מראית העין לא אסרו, שכיון שאסור באכילה משום בשר טמא אין מקום לחשוש למראית העין, ועוד שבשר טמא ניכר במראיתו ואין בו משום מראית העין.

דף קיג:

י. אפילו פרה ורחל במשמע

עוד התבאר שם שגרי⁹², לאו דוקא, דהוא הדין שור, שה ועז. ולא שנא בחלב אם, ולא שנא בחלב אחרת, אלא שדבר הכתוב בהווה⁹³

⁸⁸ שו"ע ונו"כ שם ג

⁸⁹ רמ"א שם סעי' ד'

⁹⁰ ט"ז ס"ק ה' וש"ך ס"ק ו'

⁹¹ ט"ז שם וש"ך שם

⁹² שו"ע ונו"כ שם ב

⁹³ דהיינו כמש"כ רבינו בחיי שמות פ' כ"ג פס' י"ט "הרמב"ם ז"ל כתב בזה טעם בטעמי המצות, כי מפני שהיה מנהג עובדי אלילים שהיו אוכלים בשר בחלב בבית תועבותם בימי חגיגתם על כן באה התורה לאסור אותו, ויאמר הכתוב כשתבא שלש פעמים בשנה לבית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו כענין מנהגי עו"ג שעושים כך, ולכך נזכר הכתוב הזה בשני מקומות בכלל החגים, כי כן דרך התורה לאסור הדברים שהם לאילים ותצוה עלינו לעשות ההפך כדי לעקור שורש אלילים מן העולם. זה כתב הרב ז"ל בטעם המצוה הזאת, ואע"פ שאין זה לשונו זה כונתו: ומן הנראה כי הטעמים האלה בלתי מספיקים ואינם עקר בטעם המצות אלא לדחות את השואל שהרי מצוה זו מכלל החקים היא ועיין חכמ"א כלל מ' סעי' א'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יא. גדי לרבות את החלב גדי לרבות את המתה גדי לרבות את השליל גדי להוציא את הדם גדי להוציא את השליא גדי להוציא את הטמאה בחלב אמו ולא בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב שחוטה

המבשל שליל⁹⁴ בחלב, חייב. וכן האוכלו. אבל המבשל שליא, פטור שפרש בעלמא הוא, ואינו בכלל גדי.

וכן דם בחלב, שאף הוא אינו בכלל גדי, או עור וגידים ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים הרכים, פטור. וכן האוכלם, פטור ומדרבנן כל אלה אסורים באכילה⁹⁵, ואף לבשלם אסור מדרבנן⁹⁶

אבל המוח שבעצמות כבשר⁹⁷ הוא, ואסור מן התורה בחלב⁹⁸.

עור הקיבה⁹⁹ הוא כבשר לאיסור בשר בחלב. אבל אם מלחו אותו שאז מתייבש, ונעשה כעין ואין בו לחלוחית בשר, כשמילאוהו חלב, מותר, והוא הדין שאר בני מעיים שמייבשים אותם עד שנעשו כעין, אבל לכתחילה אין לעשות כן¹⁰⁰.

יש אומרים¹⁰¹ שאף עור הקיבה ובני מעיים שהתייבשו כעין בבישול יש לאסור, שחוזרים ומתרככים ונותנים טעם, וכן על ידי שרייה מעת לעת יש להחמיר. ויש חולקים¹⁰² וסוברים שעל ידי שרייה מעת לעת עדיין נשאר בהיתרו

⁹⁴ שו"ע ונו"כ שם ז

⁹⁵ ש"ך ס"ק כ"ב ושפ"ד שם ופר"ת ס"ק ט"ו

⁹⁶ חכמ"א שם סעי' ו' באה"ט ס"ק י"ט

⁹⁷ בעורות הרכים, כגון עור השליא ועור בית הבושת ועור שתחת האליה, שדינם כבשר לשאר דברים, נסתפקו אחרונים בדינם

לבשר בחלב שפ"ד שם ערוה"ש סעי' כ"ט

⁹⁸ פמ"ג שפ"ד ס"ק כ"ב ודרכ"ת ס"ק ק"א

⁹⁹ שם סעי' י' י"א

¹⁰⁰ ש"ך ס"ק ל"ג

¹⁰¹ שפ"ד ס"ק ל"ג

¹⁰² נוביק יו"ד כ"ז פ"ת שם ודרכ"ת קל"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המבשל¹⁰³ בשר בחלב מתה, דהיננו שיצא ממנה חלב לאחר שחיטתה או בחלב זכר של בהמה שנשתנה והיו לו דדים והיה לו חלב מועט מן הדדים, פטור, ואין לוקין על אכילתו משום בשר בחלב. וחלב זכר לא מקרי חלב כלל. ואם נפל לתוך קדירה של בשר, אינו אוסר¹⁰⁴. אבל חלב מתה, ומי חלב, אוסרים המאכל כמו חלב עצמה. ואפילו בבישול, יש לאסור לבתחלה¹⁰⁵.

בשר שנתייבש כעץ, אסור בחלב¹⁰⁶, ויש מתירים¹⁰⁷ גם בבשר כשנתייבש כעץ. חלב אשה¹⁰⁸ אינו בכלל חלב לאיסור בשר בחלב, שנאמר במקרא השלישי: בחלב אמו, ולא בחלב אדם. אבל מפני מראית העין אסור לבשל בשר בחלב אשה, וכל שכן לאכלו, ואם נפל לתוך התבשיל בטל, ואין צריך שעור, ובלבד שלא יהיה ניכר בתבשיל מראה חלב¹⁰⁹. לרפואה¹¹⁰, אפילו לחולה שאין בו סכנה, מותר.

יב. מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פג. שכהן¹¹¹ טמא¹¹² בין שטומאה יוצאת מגופו ובין טומאת מגע, בין בטומאה חמורה שטמא ז' ימים ובין בטומאה קלה שטמא יום אחד, אסור לאכול תרומה¹¹³ בין טמאה בין טהורה¹¹⁴. שנאמר (ויקרא כב פסוק ד) איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בפקדשים

¹⁰³ שו"ע והר"ב שם ו

¹⁰⁴ פמ"ג שפ"ד ס"ק ט"ז ויד יהודה בביאור הארוך ס"ק י"ג דכיון דחלב זכר אינו שכיח לא גזרו בו

¹⁰⁵ ולענין לבשל לכתחילה עיי"ל גבי חלב שקדים וחלב אשה

¹⁰⁶ שפ"ד שם

¹⁰⁷ פ"ת ס"ק כ"א

¹⁰⁸ שו"ע ונו"כ שם ד

¹⁰⁹ לבוש שם

¹¹⁰ ש"ך ס"ק ז'

¹¹¹ רמב"ם פ"ז מהל' תרומות ה"א

¹¹² ולא חשיב גם כהן טהור שאכל תרומה טמאה, משום דזה אינו אלא בעשה כדאיתא ביבמות (עג ב), וכמ"ש הרמב"ם בפ"ז מתרומות דין ב ע"ש, והמעם דקרא מפורש ליכא על זה ורק ילפינן מהא דכתיב בפסולי המוקדשין שנפדו: בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו, ודרשינן בשעריך תאכלנו לזה ולא לאחר, כלומר כל מין אחר שיש בו קדושה לא יאכל הטמא, והוה לאו הבא מכלל עשה דהרי הוא כעשה.

¹¹³ דרך אמונה שם בשם ערוה"ש.

¹¹⁴ ואפילו אם לא הוכשר הדבר לקבל טומאה אסור, עיין תוס' יבמות עג ע"ב ד"ה טומאת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לא יאכל, אי זהו קדש שאוכלין אותו כל זרע אהרן זכרים ונקבות, הוי אומר זו תרומה¹¹⁵. וכן תרומת מעשר וחלה וביכורים אסורים לאכול בטומאה, שכולם נקראים תרומה¹¹⁶.

וטמא¹¹⁷ שאכל תרומה טמאה¹¹⁸ אע"פ שהוא בלאו אינו לוקה¹¹⁹ ואינו חייב מיתה בידי שמים שהרי אינה קדש¹²⁰. וי"א¹²¹ שזה דוקא אם נטמאה התרומה תחילה ואח"כ הכהן האוכל¹²², אבל אם נטמא הכהן ואח"כ נטמאה התרומה¹²³, חייב מיתה בידי שמים ומלקות. וי"א¹²⁴, שמלקות חייב בכל ענין.

ובהן בין טהור¹²⁵ בין טמא שאכל בכורים טמאים לוקה¹²⁶, בשם שלוקה ישראל טהור שאכל מעשר שני שנטמא¹²⁷ מה שאין כן בתרומה.

¹¹⁵ ואע"ג שחזה ושוק ג"כ נאכל לנשות ובנות הכהנים, מ"מ בת כהן שהתחתנה עם זר ונתאלמנה בלא ולד אינה חוזרת לחזה ושוק וא"כ אינו נוהג בכל זרע אהרן אבל חוזרת היא לתרומה.

¹¹⁶ מנחת חינוך מצוה רעט אות א

¹¹⁷ שם ברמב"ם

¹¹⁸ ועיין משנה למלך שם שנסתפק באופן שהתרומה טמאה מדרבנן, אי האוכל טמא בטומאת הגוף חייב עליה כיון דמדאורייתא טהורה היא, או דילמא כיון דטמאה מדרבנן הוי לה מחוללת.

¹¹⁹ ואם נטמאה בטומאה דרבנן צ"ע אם חייב מיתה ומלקות, וכן אם אסורה משום איסור אחר כגון שאכל תרומה טמאה מחמץ בפסח או שהיתה בלאי הכרם צ"ע אי חייב מיתה ומלקות. דרך אמונה שם ס"ק טו, ועיי"ש בציון ההלכה ס"ק כד כה.

¹²⁰ דכתיב ומתו בו כי יחלוהו (ויקרא כ"ב ט') פרט לזו שמחוללת ועומדת. (סנהדרין שם ע"א).

¹²¹ תוס' סנהדרין פג ע"ב ד"ה פרט לזו וחולין קא ע"א ד"ה בנטמא הגוף

¹²² דאין איסור חל על איסור וכדאיתא בסוגיא שם.

¹²³ שאז איסור מיתה קדים איסור חל על איסור, והרמב"ם פליג על זה דס"ל דהכא הוא גזירת הכתוב דאין מלקות ומיתה ביד"ש כלל בתרומה טמאה. שער המלך פי"ז ה"ח מאיסורי ביאה ד"ה גרסינ' בפ' כל הבשר וד"ה אלא שמדברי.

¹²⁴ לחם משנה פי"ט מסנהדרין ה"ב דרק מיתה בידי שמים ילפינן מקרא הנ"ל ומתו בו כי יחלוהו.

¹²⁵ רמב"ם פ"ג מהל' בכורים ה"ה

¹²⁶ ולדעת הלח"מ הנ"ל שלוקה בכהן טמא ותרומה טמאה, ילקה שתים אחת משום לאו זה דטומאת הגוף ואחת משום לאו דלא תוכל לאכול בשעריך דאכילת בכורים טמאים. ולדעת תוס' הנ"ל ילקה שתים אם קדמה טומאת הגוף, וכ"כ במנ"ח שם אות ד ועיי"ש אמאי אין כאן משום איסור חל על איסור.

¹²⁷ כדילפינן ביבמות עג ע"ב וברש"י ד"ה מר מקיש מקיש בכורים למעשר דכתיב ביה (דברים כו, יג) בערתי הקודש ואמרינן שם בגמ', לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ולהלן הוא אומר בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו כצבי וכאיל, ותנא דבי רבי ישמעאל אפילו טמא וטהור אוכלין על שולחן אחד בקערה אחת ואינן חוששין וקאמר רחמנא ההוא דאמרי לך התם בשעריך תאכלנו הכא לא תיכול.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

**יג. דב"ע אין איסור חל על איסור אכילה דב"ע לא פליגי דלא
לקי כי פליגי אבשול מ"ד לוקה חד איסורא הוא**

המבשל בשר¹²⁸ מתה או חלב וכיוצא בהן בחלב לוקה על בשולו ואינו לוקה
על אכילתו משום בשר בחלב, שאין איסור בשר בחלב חל על איסור נבילה
או איסור חלב, שאין כאן לא איסור כולל ולא איסור מוסיף ולא איסור בת
אחת.

¹²⁸ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה ו

